

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ "SILENCE" НА МАТЕРІАЛІ ХУДОЖНІХ ДИСКУРСІВ КОРЕЛЮЮЧИХ МОВ.

Рудич Н. С.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Куліш В. С.

Ключовим поняттям когнітивної лінгвістики є концепт. На сьогодні актуальним є дослідження мови з точки зору її участі в пізнавальних процесах людини. Ці процеси та процес формування думки про світ потребує певних чітких "знаків", які репрезентують у мозку людини певні структури свідомості. Відомо, що людина в соціумі не може існувати без говоріння, так як говоріння не може існувати без мовчання.

Мовчання є об'єктом дослідження багатьох природничих та мовознавчих наук, зокрема, лінгвістики. Мовчання є комунікативною дією, що має знаковий характер [1, 48]. У побутовому дискурсі "silence" іноді розуміють як: 1) знак згоди, напр.: *Silence is a sign of consent.* 2) знак уваги, ввічливості, поваги до адресанта, напр.: *Yates mistook the doctor's silence for acceptance, and he went on with more confidence* [2, 269].

У сучасному розумінні мовчання є відсутність звуку, що не має диференційних ознак. На думку Н. Д. Арутюнової, сенсу мовчання надає а) ситуація – (*He tried to say something but his tongue hung in his mouth like a dried fruit on a tree*) – [2, 243]; б) норми соціальної поведінки – (*It was Sunday, and there was a feeling of quietness, a silence as though nature were at rest*) – [2, 123]; в) повір'я – (*Do not speak unless you can improve the silence*); г) ритуали – (*молчание обязан соблюдать человек, впервые весной выехавший в поле сеять; женщина, замешивающая тесто для обрядовых хлебов к какому-нибудь большому празднику*).

У словнику Oxford Advanced Learner's Dictionary концепту silence надається наступне пояснення: *Silence (n) – 1) quiet; a complete lack of noise or sound, напр.: Their footsteps echoed in the silence; 2) a situation when nobody is speaking; an embarrassed, a moment's stunned silence, напр.: I got used to his long silences; 3) a situation in which somebody refuses to talk about something or to answer questions, напр.: She broke her public silence in a TV interview; 4) a situation in which people do not communicate with each other by letter or telephone, напр.: The phone call came after*

months of silence. *Silence* (v) – to make somebody/ something stops speaking or making a noise, напр.: She silenced him with a glare. *Silent* (adj.) – not speaking; to remain/stay/keep silent, напр.: They huddled together in silent groups. *Silently* (adv.) – without speaking, напр.: They marched silently through the streets.

Феномен мовчання у англійському художньому дискурсі позначає ментальні процеси, як лексично (*silent, silence, pause, quiet, quietness, stop, stillness, etc.*) так і графічно, за допомогою пунктуаційних знаків (*ture, три крапки, крапка*). Напр.: 1) *And if I can ever be of help again, at any future time, long after the memory of my presumption and my folly is forgotten _____* 2) *"If it does happen," she began faintly, "if I am —"*. [2, 46]. 3) *Nothing, Silence*. [2, 132]. Полілексемні вербалізатори комунікативного мовчання вказують на його витoki та тривалість [1, 3]. При перекладі лексем на позначення силенціального ефекту використовуються синонімічні одиниці. Напр., англійський варіант *silence* може бути представлений в укр. мові, як *мовчання, тиша, безшумність, забуття, безмов'я*; а в рос. мові, як *молчание, спокойствие, тишина, безмолвие*.

У художніх творах можна також побачити репрезентацію даного концепту за допомогою сталих виразів, синтагм, прислів'їв. Напр.: *Quiet as a mouse. Noiseless as fear in a wilderness. Beware of a silent dog and still waters* [2, 312].

При перекладах англійської поезії автор може використовувати для передачі концепту "silence" різні номінації, часто застосовують таку трансформацію, як заміна однієї частини мови іншою для збереження римування. Пор.: англ. *On a lone winter evening, when the frost/ Has wrought a silence, from the stove there shrills...*; рос. *Пускай мороз молчанием сковзал/ Досуг наш зимний, и унылы лица, – / За печкою трещит сверчок, бахвал, ...* [3].

Основними засобами авторського опису мовчання є також слова та словосполучення, типу: *an awkward pause, after a long pause, after some hesitation, a dumb goodwill, didn't respond, didn't answer, very still* тощо.

Можемо зазначити, що даний концепт вербалізується за допомогою лексичних одиниць, таких як: *quick and silent, sudden silence, in brooding silence, etc.*, а також графічних: *ture, три крапки, крапка*. В перекладі використовуються такі лексичні номінації: *тиша, безшумність, забуття, безмов'я*, які мають

відповідати за еквівалентність та адекватність перекладу, задля збереження смислу першотвору.

1. Анохіна Т. О. Семантизація категорії мовчання в англомовному художньому дискурсі. – Вінниця, – 2008. – 160с.
2. Keen, Tom and Haynes, Brian. Spy ship. – New York: A Dell/Emerald Book, p.384.
3. John Keats. Sonnet on the Grasshopper and Cricket. – Режим доступу: <http://kudryavitsky.narod.ru/englpoetry.html>